9/26

[illegible]

౧

[illegible]

[illegible]కొనుచుంటిని. [illegible] [illegible] ఫలాలో నేమియు [illegible]. [illegible] [illegible] ; [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] వాటిలో చెప్పలేకుంటిని. [illegible] నేమి చేయఁగలరు ?

[illegible] మొదటి [illegible] [illegible] యుద్యోగస్థుఁడు కుటుంబముతో [illegible] చేయుచుండెను. అంతట [illegible] [illegible] నుండి దిగి వచ్చి, [illegible] [illegible] [illegible]మన్నారని చెప్పెను. [illegible] పోవుచుండువానికి గోప్పవారితో గోష్ఠియెట్లు? ఐనను పెద్దలమాట [illegible] జాలక, నేను లేచి, [illegible] చెక్కుమీఁద [illegible], [illegible] ముందు [illegible] [illegible]. పెద్ద యుద్యోగస్థులకుఁ బీద విద్యార్థితో [illegible] [illegible] [illegible] యని [illegible] నచ్చెరువొందితిని.

[illegible] [illegible] భానోజీరావు పంతులుగారు. భానోజీరావుగారి [illegible] [illegible] ? ఆయన [illegible]కాలపు ఉద్యోగస్థుఁడయ్యును, మునసబ్దియని [illegible] నంది యుండెను. తాలూకా [illegible] గజ గజ వణఁకింపఁగల సమర్థుఁడు. ఈ [illegible] మున మా మాధ్వులలో [illegible]. ఈ [illegible] యంతటివాని మా [illegible] [illegible] తలలెత్తుకొని యుండిరి. అట్టి పంతులు గారి దర్శనము చేయునపుడు, [illegible] నాబోటి పసిబాలుఁడు [illegible] దేమి యాశ్చర్యము ?

"[illegible] [illegible] [illegible] పిల్లవాఁ[illegible] [illegible] [illegible] ప్రశ్నము.

"[illegible] - మేము [illegible] [illegible] యున్నాము.

[illegible] మా యుభయుల[illegible] [illegible] పూర్వోత్తరములను [illegible] [illegible]. ఐన ఇట్టి కుశల[illegible] [illegible] నాకు [illegible] వినుమా ? [illegible] తన వెనుకటి గదితలుపు తట్టి, "[illegible] కల్యాణీ ! " యని పిలిచెను. [illegible] [illegible] [illegible] సుందరి [illegible] [illegible] పుస్తకమును నొకదాని[illegible] నుంచి, "అమ్మా!" యని నిండుచందురు[illegible] మోమునుతో తలుపు[illegible]నుండి చూచె[illegible]

"చూడు, కల్యాణీ! ఈ పిల్ల[illegible] [illegible] తెలుసునా ? మా [illegible] [illegible]గారి మనుమఁడు. మనకు [illegible] [illegible]. ఆకలిగొనియున్నాఁడు[illegible] లేచి, ఫలాహారపు మాట విన్న. ఈ [illegible] మూఁడు జాములకుఁగాని యూరు[illegible] [illegible] తోఁచదు. ఫలాహారము చేయ[illegible] అని పంతులు పలికి, కాలుచేతులు [illegible] కొనుమని [illegible] గట్టిన [illegible] నాకందిం[illegible] పాదప్రక్షాళనము చేసికొనుచుండఁగా, [illegible] [illegible] నాకొకింత వినవచ్చెను. "[illegible] [illegible] ! [illegible] లేమీ లేదు. ఇదిగాక, [illegible] [illegible] విడిచి, మా [illegible] [illegible] [illegible] కాని దే, తగుదునమ్మాయని [illegible] ఫలాహారము[illegible] [illegible] ? నేను [illegible] [illegible] భోజనము చేయుటకు [illegible]

[illegible]ములు [illegible] [illegible] ? పిల్లవానికి [illegible] [illegible] !"

"[illegible] [illegible]. [illegible] మాట వినదా, మంచి [illegible]... " ఈ [illegible] [illegible] పూర్తిగాక [illegible] [illegible] నొక్కను [illegible]. [illegible] [illegible] మీఁద [illegible] [illegible] [illegible]కొని, [illegible]! [illegible] అబ్బాయీ! కూర్చో!" [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]కుముక్క[illegible], [illegible], చేత బంగారు కంకణ[illegible], చిన్న [illegible] పచ్చలుతాపిన [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], కొంత పులి [illegible] పెట్టెను. పులిహోరనిన నాకు [illegible] [illegible] [illegible]. ఐన నేఁడే భాగ్య[illegible] [illegible] పడిన వస్తువును చేనెట్లు [illegible] [illegible] ? [illegible] [illegible] [illegible] గా [illegible]? నానోటి [illegible] [illegible]. ఇట్టి రుచ్యమగు పదార్థము [illegible] [illegible]నాయని యాశ్చ[illegible]మందితిని. తమకమున భుక్కించు నాకంత[illegible] [illegible] రాఁగా, "కారమెక్కువ [illegible] ? నాకును అదియే బాధ. [illegible] [illegible]. ఈ [illegible] కలుపుకో!" అని [illegible] [illegible] మానసానిని [illegible]. అంత పంతులు, "కల్యాణీ! [illegible] మాట వినుమా ! చూచినావా, [illegible] [illegible] పిల్లవాఁడే. మీబోటి చిన్న [illegible] [illegible] లోపమేమీ లేదు !" అని

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. నందేనన్న[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ప్రాంతి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], కొంతకు [illegible] [illegible], "ఏమండీ! [illegible] మీకేకాదు, మాకును దగ్గఱ [illegible] [illegible] ! మాకు [illegible] అక్కఱలేదు!" అని [illegible]. ఉభయులకును [illegible] [illegible] భుజింపుమని నాకు [illegible]. ఫలాహారానంతరము, వారుచే నామాటను [illegible] గదిలోనికిఁ బంతులు [illegible], "ఎంత [illegible] చేసితివి చిట్టిపంతులూ! ఇంతఆకలి పెట్టు కొని, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] గతిలేనట్టుగఁ [illegible] గదా ! " అని [illegible]శ్చర్యము నందెను.

౨

[illegible] [illegible]నాటి నుండియు భానోజీరావు పంతులు నాకుఁ బరిచితులై యుండిరి. పంతులు [illegible] ప్రియుఁడు, స్వ [illegible]భిమాని, దినము నెపుడో యొకప్పుడు [illegible] గనపడునని నాకాయన యాజ్ఞ యిచ్చెను. వారింటి కేగినపుడు [illegible] నేను [illegible] [illegible] వారిని [illegible]. వారికి [illegible] [illegible] [illegible] చెప్పఁజాలను. ఆయన నేను గనఁబడఁగానే "నాయనా, మనోహరమూ, రా! కూర్చో!" యని [illegible] [illegible], [illegible] క్షేమము లారయుచుండును. [illegible] [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... కాండు!

[illegible] ... ధారా [illegible]

[illegible] ... విన్నతి [illegible]

[illegible], "[illegible]! [illegible] కొకమూటాడి, నా [illegible] ... భార్యను [illegible] వా?" [illegible] నే [illegible].

[illegible] "అబ్బాయీ! [illegible] చెప్పెదను. [illegible] పోయి, [illegible]. ఇదే మా [illegible]" అని చెప్పినెను!

[illegible] కదళీకాన్తపుమున [illegible] నంగ [illegible]. ఈ లోకమున [illegible] నచ్చెలియ [illegible] నీ [illegible] నా మీద [illegible] ? ఇట్టి స్నేహితుం [illegible] [illegible] మని నే [illegible], ముఖముఖ మా [illegible] యూహాపోహములు నోకొక్క [illegible] నమ్మి, "కక్కా! నా [illegible] సూచింపనైన లేదు; [illegible] దయమాలి [illegible] [illegible]?" యని వేడికొంటిని. [illegible] స్వరముగ విని [illegible]

[illegible] వేడితిని. [illegible] [illegible] [illegible]చున్నను, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] చేయుమని ప్రార్థించితి. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ధారగ ప్రవహించుచుండిన [illegible] [illegible] [illegible] నిలిచిపోయెను. దుఃఖము [illegible], కోప [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. పదునెనిమిదిసంవత్సరములు నిండ కుండెడి యా జవ్వని మోమును, ఆ గ్రహ పిశాచము ముప్పదియేండ్ల ప్రాయపు వదనముగ మార్చివైచెను! నేఁ బలికిన పలుకులును చేసి నప్రార్థనలును, ఆ కలికి యొకింతయు నాలకిం పక, నావైపునకు దృష్టియైన మరలింపక, "హో హొమ్ము" అను శబ్దము వచ్చునట్టుగఁ జేయి విదిలైచెను! అకారణవైర మూనిన యంగనతోడి ప్రసంగ మనుచితమని తలంచి, ఉత్తరీయము నెత్తి కట్టుకొని, ఆ గృహము నుండి మరలిపోతిని.

ఎక్కడకుఁ బోవుటకును, ఏమిచేయుట కును, పాలుపోకుండెను. సమీపమున నే పౌరులు విశ్రాంతికొఱకు కేర్పఱచిన పూఁదోట గలదు. మెల్లగ నడుగులిడుచు నే నందుఁ జొచ్చి, చెట్ల గుబురునడుమ జదికిలఁబడితిని. అప్పటికి సూర్యాస్తమయమైనది. సంజచీకటి రాత్రి యగుటచేత నొక కొన్ని నిముసములకే దిగ్భాగము లంధకారబంధుర మయ్యెను. ప్రస్తుత పరిస్థితుల నే నంతఁ దలపోసితిని. నా దుస్థితి నెవరి కారోపించుటకును, దానికై యెవరిని దూఱుటకును, నాకుఁ దోఁచకుండెను. నా

[illegible]

… ఆశ్చర్యమందిన నా … వారి … దలి … వినవచ్చెను.

మొదటివాడు: "ఐతే, … నా! మూడవ పెండ్లి చేసికొన్న … ముందా నా … మొదటనే … పెట్టలేదా? … చచ్చుచుండుటచేత వాని కన్నులిట్లు పొరలు గ్రమ్మినవా?"

రెండవ వాడు: "నీవు చెప్పినట్లే, బంధుత్వ మమకారముచేతనే కుబ్జవానిని … అంతట వాడు … నొంతుకట్టుకొన్నాడు!"

మొదటి: "కుబ్జవానికి … ముక్కదని నీకేలా స్పష్టమైనది? … పెట్టుకొనియే కదా వాడుండినది!"

రెండవ: "ఈ కలికాలపు … కేమివచ్చె! … మోహములేకపోతే, దగ్గఱ బంధుత్వములేని ఆ కుబ్జగానీ, ఏమి … కాదులే, … కట్టుకొని … మోహముచేతనే అవ… … ఉయ్యాలలున్నది! ఈ … మనోహరమ… మాటలైనావు! … కలవరిస్తున్నాము! ఒకవేళ, మన… … అక్కడ … మహానీయుని కొమ్మలు … చేయుట … విశేషము కదా…"

మొదటి: "ఔను గాని, … వ్రాసిన యీ ఆకాశరామన్న యు… … వాళ్లకు … వచ్చునని … కలదు?"

రెండవ: "ఓరాంకుశమా! తిన… తిని చూచిన మొందురు? ఈ యుక్తి … వాళ్లకు చేరినప్పటినుండి, సంగతులు మ… పరిశీలిస్తున్నాము కదా. ముసలితే … కన్నులు తెరచినాడు. మనసులో అనుమ… అతనికి గాఢముగా నాటినది. అమ్మగా… కూడా వనాశం అంటినది! ఉన్న న… చెప్పితే … అయి వచ్చిన… యమ్మగారిపుడు మంచమెక్కినాను!

"తగిన ప్రాయశ్చిత్తము జరిగింది… మా వంటి బంధువులంటే అమ్మగారి కిటి… కన్నులు … గప్పూరకిపోయినవి! మనోహర… … రాసియనట్లు భార్య…

[illegible]

3

… పత్రికజనులు మా … సంబం… … గృహస్థులను, … … కోపముచేతనే కల్యా… … మొదట నేను … కాని, ఆమె కోపము నా … కల్పించిన జను… … స్పష్టమయ్యెను. … పెరిగిన … వహించి … నేను వారి … వారి బంధువుల … ఆ సుచరితమీద … వెలిసినదని నే నెంతయు వంత… పొందితిని. … నాతో నిక మా… బాడకున్నను, నాకు తెలిసిన సత్యము వారికి విన్నవించుట యుక్తమని నేనెంచి, నాటికి …

… నేను గృహస్థతగలిగి, వారి … మైనను.

ఇప్పటికి … కల్యాణమ్మ … సంవత్సరం … ఈలోపున లోకము … ఎన్నుమార్పులు కలిగినవి. … సంతులు చాలకాలముక్రిందటనే … కలక్టరు … నేను ప్రభుత్వోద్యోగము ప్రవేశించితిని. నాకుం జేకూరిన సకలశుభములకును, ఆ పుణ్యదంపతులను స్మరించుచుందును. కాని నాకును వారికిని … ఉత్తరప్రత్యుత్తరములును లేవు. ఇటీవల … శుభకార్యసందర్భమున లేఖలు వ్రాయుచుండ… నా బాల్యపుస్నేహితు… … గృహస్థులు … శుభలేఖవ్రాసితేనే కాని, నా… వచ్చెదరని … పోయి … నున్నవారిని నా యింట జరుగనున్న యీ స్వల్ప శుభకార్యమునకు … రావలయుననుట … నా … కాదు.

ఇట్లుండగా, శుభకార్యదినమున మా బంధువులలో నొకస్త్రీ [illegible] ముద్దులు [illegible] మా యింటికి వచ్చెను. మా యింటనున్న స్త్రీ లీమెను [illegible] యొకరిమొక రొకరు మాయమ్మగారు [illegible] ఏ రేవలో [illegible] నేను [illegible]. సుమారు [illegible] ఏండ్ల వయస్సుగల మా స్త్రీని చేరు [illegible] చూచినట్లు తోచెను. నిదానించి చూచి, కల్యాణమ్మయని మా నాలుకట్టి, 'కక్కి' యని పిలిచి, యామె పాదములకు మ్రొక్కితిని. "నాయనా, మనోహరమూ! బాగానున్నావా?" అని నాకేమ [illegible] యామె నన్నాశీర్వదించెను. ఇన్ని యేండ్లకు తిరిగి యిట్టి మిత్రదర్శన మైన యీ దినము నిజముగ శుభదినమని నాకుం దోంచెను. ఆ సాయంసమయమునం దీక్షకం జేసికొని నేనును మాకక్కియు వెనుకటిసంగతులు ముచ్చటించుకొంటిమి. [illegible] వచ్చిన మా [illegible] నున్న జాబులవలన మా సంతోషమున కానాడు భంగము గలిగెనుగదా యని మేము పరితపించితిమి. కాని, యీ యపనిందయే మా శీలమును చక్కగ శోధించె ననియు, [illegible] రత్నమును దిట్టపఱచెననియు మేము కనుంగొంటిమి. ఈ [illegible] కొను మరల మనసార నవ్వి [illegible] మా కక్కి చెప్పి, కంట నీరుతెచ్చికొనినపుడు, పసిబాలునివలె నేనును వెక్కి వెక్కి యేడ్చితిని!

చేటకారత్నమువలె నున్న నా యుత్తరమును ఆనాడు భానోజీరావుగారు మరల మరలం జదువుకొనిరంట! కపటమును, కల్మషమును [illegible] నుంచుకొనియుండి, నా యుత్తరమునకు [illegible] మని [illegible] నిశ్చయించెను. [illegible] మూలమున [illegible] పుస్తక [illegible] బయలు [illegible] గాక, మా [illegible] యుత్తరము [illegible] లై వారి [illegible] విశ్వాసము [illegible] నైతిని కల్యాణమ్మ చెప్పినప్పుడు నాకుం [illegible] నీరు గ్రమ్మెను. నా సహా[illegible] యులను నా [illegible] వర్తనము [illegible] నొక్కి చెప్పుటచేత ఆ దంపతులు [illegible] నతోనే నాయందు సదభిప్రాయము కలి[illegible] రి. కాని, యిది జరిగిన [illegible] నాకు మా దేశము విడిచిపోయితి. [illegible] ణమునం జదువుచాలించుకొని నేను [illegible] శాస్త్రమునకు వెడలిపోతిని. అందువలననే నన్ను మరలం గలిసికొన లేకపోయి[illegible] నాతో నుత్తరప్రత్యుత్తరములు నడుపుట[illegible] వారికి వలనుపడకుండెను. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు లేకయే కొంత కాలము [illegible] పోవుట యుక్తమని వా [illegible]. [illegible] యుటీవల వారికి నామీంద [illegible] వ్రాసెను. ఇంతలో నాశుభలేఖ [illegible] కంటెను. నా యాహ్వానమును [illegible] పంతులుగారు, తమ భార్య నీనాడు మా యింటికిం బంపిరి. పరిస్థితు లిట్లు పరిణమించుటకు నే నీశ్వరుని గీర్తించితిని.

[illegible] యుత్తరమునకు [illegible] సమయమునో, [illegible] మూలమున [illegible] నొకని '[illegible]' [illegible] లు, [illegible] యుండెను. పెద్దవారి [illegible] అందని [illegible] మండుచుండెను. [illegible] కాలము, అన్యాయ [illegible] ముననందని పెద్ద [illegible] కారియుద్దనుండి [illegible] నన్ను వారు పిలువ [illegible] రని చెప్పెను. నేను వారిదర్శనము [illegible] గా, [illegible] మిత్రు లొకరికొకర [illegible] రించి నాకుం [illegible] యుద్యోగ మీయ [illegible] లుగ నుంటిమని వారు చెప్పిరి. ఎదురు [illegible] యీ [illegible] గ్యమును కోరి గంతులైచి, [illegible] నాండే మా పనిం జేకొంటిని. అయ్యని దయచే యుద్యోగమున నే నిటుల లభి[illegible] కొందుటకుం గారణమయ్యెను. వారిచే [illegible] సహాయముచేయుంచిన మిత్రునిపేరు తెలి[illegible] సహాయులు వే రెంత యత్నించినను, [illegible] గ్యము లేదు. [illegible] తెలియునా [illegible] గా, కల్యాణమ్మ, మందహాస [illegible] మున నవ సుందరవదనము [illegible] గొందు [illegible] మండంగా, ఏ [illegible] గుట్టుతో నుంచవలయు [illegible] చేసిన [illegible] సును [illegible] పెట్టెను!

[illegible] యుద్యోగములు [illegible]; [illegible] నుచేత [illegible] గారి నామకరణము [illegible] చేసెను. [illegible] ము నేను [illegible] కొనుచుండంగా, [illegible] ముల [illegible] పోయెను. కల్యాణమ్మ పెద్ద కుమారుం ముద్దులాడుచు నా భార్య "ని [illegible] పేరేమని" యడిగి, "చిన్న మనోహరు" డను వాని ప్రత్యుత్తరమున కచ్చెరు వొంది, "నీయన్న పేరేమరోయి?" యని యడుగంగా, 'మనోహర' మని వాడు చెప్పి, నన్నుం జూపించెను! మాటలాడుటకు [illegible] దొరకెనా [illegible] లూరకుండువారు కారు. "నా పేరు కూడా చెప్పనా?" యని నా చిన్న కూంతురు కల్యాణమ్మ యొడిలోం జేరి, ఆమె చెవిలో 'కల్యాణి' యని రహస్యముగం జెప్పెను! "నీ కెవరిపేరు పెట్టినారమ్మా?" యని మా కక్కి యడుగంగా, మాటకారి యగు నీబాలిక, "మా చిన్న బొమ్మ పేరు పెట్టినారు" అని చెప్పివేసెను! ఆనంద బాష్పములు [illegible] నయనములనుండి స్రవించుచుండ, మా కక్కి యా బాలిక నక్కున నదిమి ముద్దాడెను. నిజము [illegible] కెవరి వశము?

సంపాదకుడు

పిన్ని

పానుగంటి వెంకటకృష్ణయ్య గారు.

[రవీంద్రునాథ కథనానుసరము]

"పిన్నీ!"

"జ్యోతీ! నిద్రపోరా నాయనా, ఎంతో రాత్రి యింది!"

"కానీ చెప్పూ! యిన్నేళ్లు దినాలుగనుక మణి వాళ్ల నాన్నగారింటి కెళ్లిందే నుంచి రాలేదా! ఎక్కడున్నాది?"

"సీతారామపురములో!"

"ఆ! సీతారామపురము. అక్కడికి దొన్న పంచ కయ్యి పిన్నీ, స్వయంగానే పలకీలు ప్రతిష్ఠ, తోగిష్ఠి నానీదగ్గర యింకా వుండదేమి రాలేదు."

"ఏం మాటాలురా - ఇటాటిస్థితిలో నిన్నెవరి ఎలా నడుచుకుంటారు?"

"ఏమిటే - డాక్టరు మొక్కలు చాలుగా దాని తో యివన్నీనా—"

"ఎవరు చెప్పారేం - స్వయంగానే తెలుసుకో లేను! మున్ను, నిన్నలో యీమాట చెప్పేసరికి అప్పటి నానిసంగతి నీవు మానాలిరేది."

అంతా నిజమయితే ఆలోచన చేస్తుంటు. కాబట్టి పిన్ని కొంచెము ఎక్కువ తక్కువలుగానే సంగతిచె ప్పించి సరిదిద్దమాస్తె నిజమిది: మణికి పిన్నికి క్రిందటి రోజు జరిగిన సంభాషణ:

"ఏమే అమ్మాయి! అనంతు వచ్చినట్టుంది. నీకా వాళ్ల దగ్గరనుంచి సమాచారమేమైనా తెలిసిందా?"

"అవునత్తా! వచ్చే శుక్రవారమునాడు మాచిట్టి అన్న ప్రాశనట. నన్ను పిలుచుకుపోవడానికి వచ్చి నాడు."

"ఆహా! ఆనాటి యింటివాణ్ణి చూస్తే [illegible] అమ్మ సంతోషిస్తుంది."

"నీకేం తెలుసత్తా! పంపనేమిటి? పుట్టినప్పటినుంచి నేను చూడలేదు! ఇప్పుడే [illegible] వుంటాడా?"

"నీ కేమైనా మతిపోయిందేమిటే, [illegible] నిన్న ఇక్కడేమిటి! నీవు వెళ్తే? నాకేం [illegible] తెలుసునా?"

"ఆయనే చెప్తే యిప్పుడేమి [illegible]"

"నాకేంతెలుసు - [illegible]"

"మూర్ఖురాలా నాపిల్లల తల్లివి కాక [illegible] ముద్దుముద్దుగా చిన్న వైనం - నేను [illegible] చూసుకుంటుం దత్తా, నా అమ్మ చేస్తానా—"

"నీ యమ్మగారిసంగతి నాకు తెలుసుగాని [illegible] నాయన మాత్రము యిప్పుడే జ్యోతి నాదిరి చాలుగా మంగళహారతులు పెట్టాడు."

"నీ కోమటి [illegible] యత్తా - 'యిక్కడే [illegible] ప్రవంగా లేదనీ - నేను లేకపోయినా ఏకష్టం లేద[illegible]"

"అదివారంనుంచి జబ్బుపిల్లా - నీవు వెళ్లి [illegible] యిబ్బంది లేదు. అయితే మీనాయనను నేను [illegible] నా మనస్సులో వున్న నాలుగు ముక్కలూ [illegible] గక్కుతాను."

"నీవు రాయనక్కరలేదు. ఆయనే రాసిపెట్[illegible] నేనడిగితే."

"ఇదిగో, అమ్మాయి, ఏమన్నా చేసేవుగాని [illegible] పచ్చిపసరుగాలు నాకొద్దు. ఇన్నీ సాగవుసుమా. [illegible] గతి మీనాయనకు బాగానే తెలుసు; ఆయనకల్లు [illegible] వం నీతరంగాదు."

[illegible]నము]

[illegible] వెళ్లినరువాత [illegible] దాసులతో పదు [illegible] [illegible]

[illegible] యిప్పుడే [illegible]

[illegible] అమ్మయింకా [illegible] నాకొక్కటే [illegible]

[illegible] సంగంటం, మా అ[illegible]

[illegible]

[illegible] యాయనకింకా వుంటే?"

[illegible] నేను [illegible] తెస్తుంటేనా! వేస్తా[illegible]

[illegible] వేగాను."

[illegible]! యింకొంత పెద్ద అక్కడింకా పండుడి [illegible]

[illegible] వుంటాడని. ఎక్కడికైనా వెళ్లాలి [illegible]

[illegible] నీయరు."

[illegible] చింతమానికినే నాన్న."

[illegible] కాదన్నా అనుకున్నా ముక్కు చూపించి [illegible]

[illegible] మా నాన్నచేసే అడివిలో ఎలుగుబంటిలాగ

[illegible]."

[illegible] అయినే [illegible]!"

[illegible]ను కేజోయిగా ఉన్నాదే. ఎవ రష్టంగానుచ్చార్లో చూద్దాం." వాళ్లెగాని వీరు—"

౨

నాన్నగారింటికి కన్నమణి [illegible] మణికి కన్నది [illegible] అయింది! జ్యోతీంద్రుని [illegible] పదు [illegible] తెచియిస్తున్నారు. [illegible] పుత్రాన [illegible] వ్వగనకలాగున దానిమీద ఒకే "పిన్ని" [illegible] నిదు; ఈ నీవను నాకంటా పెట్టా" అన్నాడు.

[illegible] మాత్రే గర్భిణైన [illegible] సంవ్ర ను. కాలమానసమ్రయములో అన్[illegible]. ఎన్ని రా త్రులువచ్చి! ఎన్ని గడిచినవో! నక్షత్రాలు దూరా న మిణుకు మిణుకు మంటున్నవి. నిర్మలంగా ఆనక్షత్రా లే! అన్నికోట్లున్నా ఎన్నికోట్లు చాలలో నిరసంగానే గాంచినవే.

జ్యోతీంద్రుడు నిదిర పోవటం లేదు. అతడు మణి ముద్దుమొగాన్ని ఆ ముఖాకాశపథంలో నిర్మిస్తూ వున్నా డు. చెంపలు మెరు సోగకన్నులు—చిన్నవల్లని నగము నా [illegible] నన్నులు—కంటికొనల్లో ముత్యాలవరుసల్లాంటి నీటి చుక్కలు. ఇదే ప్రపంచము అతనికి. ఈ [illegible] ప్రపంచ ములో ఎన్నాళ్లు గడపగలుడు, పాపము!

పిన్ని జ్యోతీంద్రుడు దేమి మాట్లాడకుండుటచూచి నిద్రపోయినాడని మనస్సుకుదుట పెట్టుకుంటూంది. త [illegible] జ్యోతి ఆరంభించాడు. "పిన్ని చూశావా! మీ [illegible]ంతా అది చాల ముద్దుపిల్లనీ, [illegible] యింట్లో కుదురు గా వుండదని అంటూరా లేదు! [illegible]........"

"అవునురా అబ్బాయి, మాపాత్ర మెప్పుడెంత [illegible] అనుభవం మీదగదా తెలుసుకోలం."

"పిన్నీ!"

"నాయనా, నిద్రపోరా !"

"పిన్నీ, నీవేమనబోకు. కొంచెం మాట్లాడాలనుంది. మేలుకొనే వుంటాను."

"సరే, కానీరా."

"ఒకప్పుడు, మణికి, నామాటే గిట్టనుకదా. అని అనుకొనేవాణ్ణి. అయినా నేనన్నా ఎలాగా ఓర్చుకొ నే

"ఇప్పుడూ లేరా. మేం మాత్రం పూరుకోక ఏం చేశాము."

"అలాకాదు పిన్నీ, యిష్టము వచ్చినట్లు తిప్ప దానికి సదుపాయములు మాత్రం సంతమున్నా! కాని, నాకుమాత్రం సుఖి, పిన్నీ వచ్చే తాను తెలుసుకోలేదు, తెలుసుకొనే ప్రాయమూ లేదసి, ఏదోబిడ్డ నవము, ఒక సంవత్సరం చేత—"

"అవునురా, నీవు చెప్పేది నిజమే."

"కాబట్టి ఆపిల్లనదను సేవించగా పెట్టు కొనాను."

పిన్ని ఊరకవింటూన్నది. నవ్వూవున్న పిల్లా ర్పును అలాగే ఆపికేసి చూస్తున్నది, ఇవన్నీ ఆమెకు తెలిసినవే! ఎన్నిసారులు జ్యోతీంద్రుడు పడకగదిలోనికి పోవడానికి మనసొప్పక, జబ్బుగొట్టూన్నా, రాత్రంతా, వరండాలోనే, యీజీచేరులోబడి కొట్టుతూ, [illegible] పలేదు! ఎన్నిసారులు, గదిలో తలనొప్పితో [illegible] చుతూ, మణి ఒకప్పుడన్నా వచ్చి, 'ఏలావున్నది' అంటుందా, అని కోరికలమీద కోరికలు కోరుతూ, గడిపలేదు! ఇనంతా, మణి ఆనటింటి లలితమ్మ వగైరాలతో యీవటంటి కమలక్కలతోనో నాటకాలు చూడడానికో, సినిమాకు పోవడానికో—తయారవుతూ వున్నప్పుడే అలాటి సమయాల్లో పిన్ని ఒకవేళ విసరడానికి వెళ్లితే పిన్నినికూడా చీదరించుకొని వెళ్లిపోయ్యేదామె. ఈ లోకంలోకంతా ఆమె కొక్కతెకే తెలుసు, అబయటబడని హృదయంలో ఎంత మరొక్కంతికయాతన దాగివుండేది. ఎన్నోమారు ఆమె జ్యోతీంద్రునితో, "నీగానా బమే యింతచేసింది. ఇష్టమొచ్చినట్లా దాన్ని పోనిచ్చావు! ఇకమీదనైనా దాని నింకముద్దుచేయక దాన్ని కాస్త అటలాడించు. కన్నీళ్లపర్యంతము ఒకసారయిన తెలియక నీవెప్పుచేతల్లో అది వుండకపోతే ఒట్టు," అన బోయేది. కాని ఎవరయినా యిలాంటిమాటలు బయటికి చెప్పగలరా! చెప్పితే ఆమెను చెప్పులుతెప్ప లాభమేమయినా వుంటుందా? అందులో జ్యోతికి 'స్త్రీ' అనగానే ఒకఅస్పష్ట, అవ్యక్త, మధురప్రపంచము కన్నడదుట ఆవిర్భవించేది. అందులో సౌందర్యదేవాలయము, దానిలోపల ప్రేమసింహాసనము, దానిమీద రాణై అతని మనోరాజ్యాన్ని ఏలుతుండే[illegible] అందరికీ అప్రేమ ప్రపంచంలో, ఆ అమ్మ[illegible]లో సాలుంచేగా చివరమాత్రం ఏంలేకపోవడ[illegible] కలలో, నమ్మకములతో, ఊహలతో తన[illegible] ములలో ప్రముఖుండై స్వార్పణము చేసికొ[illegible] వరం యేమో కనబడలేదు. పోనీ, యివా[illegible] రేపు. ఆది అంతములేనిధ్యానము 'రేపు'. రే[illegible] 'రేపు' ఎప్పటికి వచ్చేదికాదు.

జ్యోతి యింతసేపు నిద్రపోతున్నాడను[illegible] న్నాకము. ఒక్కనిమిషములో ఆనన్యకము [illegible]

"ఇదివరకు నన్ను నీ సుఖపెట్టలేదు. కోపము నీకంతా దానిమీద కోపము. కాని సుఖమనేది ఆకాశంలో ఆకసపడుతూ వున్న నక్షత్రాల సుమా! నక్షత్రాలు అంతా చిన్నాయా? నవము నలుపులు లేవా! అలాగే ఎన్నో తప్పు[illegible]ము. చేశానని అనుకొంటాము. కాని ప్రేమ సుఖమనేది ఎప్పటికి మినుకుమినుకుమంటూ వుంటుంది. నిజముచెప్తాను. యిన్నాళ్లకు యీ యొక్కక్షణంలో ఆనందము పొంది వస్తూంది[illegible]

పిన్నికి పాపము కన్నీళ్లొచ్చినవి ఆ[illegible] కళ్లేమాచి. కష్టముమీద వానిని దిగమ్రింగి మా[illegible] జ్యోతి తల నిమురుతూ కూర్చున్నది. కోళ్లో నాటిదిమాటలేదు. మరి వాడికోరలేవచ్చింది.

"అయితే పిన్నీ! ఒకటిమాత్రం చాల క[illegible]వుంది. అభము శుభము ఎరగని చిన్నపిల్ల, నా[illegible] యేలా బ్రతుకుతుందమ్మా!"

"ఏదో ఒకవిధాన బ్రతుకకపోతుందా [illegible]నరే; మామాకు పోయినప్పుడు నే నంతకంటే దాన్నే."

"దాని కిప్పుడిప్పుడే నేనెవరో అనేదిపోయి [illegible]చము కొంచము మనస్సు తిరుగుతూవుంటే నాకి[illegible] రావాలి."

"నిన్ను ప్రేమిస్తూవుంటే చాలమురా— అం[illegible] యీగోల వుండనేవుంది. ఇంకనైన నిద్రపో నాయనా!"

[illegible] బిడతంది నిదానబడ్డ [illegible] నంటూ బడలేలపోయి.

[illegible] నేరా [illegible] చేశానూ. [illegible] కోసం.

[illegible] దయిచ్చిందనుకుం[illegible] కొక్కువాన [illegible] నా ప్రాణము.

[illegible] పిన్ని [illegible] జ్యోతికి.

"పిన్నీ, [illegible]"

"[illegible]"

"ఇంత! [illegible] అనుకొన్నా. [illegible] అయితే ఎందు [illegible] తలనొప్పరంతోనే [illegible]."

"[illegible] నిద్రపోలేదే. బాబూ, యిన్నాళ్లై [illegible]"

"పిన్నీ- నిద్రపోయిందా మణి."

"[illegible]! నీవు [illegible] నా [illegible]"

"దానికి చేతవునుపిన్నీ?"

"ఇటేమి బ్రతుకుచిన్నా! అందుకో ఆడదానికి." సదుపాయములు బాగుండటమే చక్కని."

"చిన్న తానిన జావచేసింది?"

"అవే."

"అంత బాగా చేయగలిగింది! నీవు [illegible] న్నావు."

"బాగానేవుంది. నీకోసమిదన్నీ [illegible] చేసి చేసిందాక అది పూర్తికలుగుతుందిరా. ఇంకేందుకు! నీకష్టములుతెలపకం, నీకది శుభ్రముగా అలంకరించటం—నీ విషయం మేమైనాసరే దానికిప్రాణమే. దాన్ని యిక్కడికి రానిస్తేనా యింకెప్పుడు తిక్కపడతేవుంది వినే వినా ముతేసిందా? రేయుంబవళ్లు నీ వుపచారంచేస్తూ కష్టపడుతుంది! ఆ దిప్పమున్న స్థితిలో అపాయము కలుగుతుం వని నేనన్నా పెట్టానుకాని."

"మణి కేమైనాజబ్బే మిటి పిన్నీ!"

"జబ్బనికాదు. డాక్టరు లాబలహీనపిల్ల నిక్కడికి రానియ్యవద్దం టించిది కావన్నారు."

"అయితే పిన్నీ, దానికిలా రావాలనుంటే నీవేలా అడ్డుకోగలిగావు!"

"నామాట వినదాటుతుందిరా అది! నైనా యీసంగతి ఎప్పటి కప్పుడే చెప్పుతుంటాగా."

నక్షత్రాలు కన్నీళ్ళ వలె ఆకాశాన ఆడుతున్నవి. జ్యోతీంద్రుడు యిహలోకము నుంచితెన్నంతచిన్న క్షణములో యీడ్చుకుపోతున్న మృత్యుదేవతకు ప్రశాంతముగా స్వాగత మివ్వడానికి తనకు కలిగిన యిహలోక సుఖాలకి కృతజ్ఞుడుగా నుండడానికి సిద్ధపడ్డాడు.

"సెలవు హూ! నీకు జావ కావాలుందిరా."

"ఆ! ఏమిటికి? మణి జావ—"

"[illegible] చిన్నీ! [illegible]"
"సరే!"

"అయితే [illegible] [illegible]"

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] వెళ్లింది.

జ్యోతీంద్రుని [illegible] [illegible] [illegible] ప్రారంభించింది. ఇంతవరకూ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తీగలు. [illegible] [illegible] [illegible] జ్యోతీంద్రుని [illegible] అగ్నిజ్వాల ప్రజ్వరిల్లుతూవుండేది. కాని [illegible] [illegible]వాడు. నారికెళ [illegible] [illegible] చాలయితేగా. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] బహుశా [illegible] [illegible] రంజిస్తారో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] చేయగాబోలు. [illegible] [illegible] [illegible] యిష్టములేకపోతే [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. స్త్రీలోకములో జ్యోతీంద్రుని [illegible] వినడానికి ఎవరున్నారు? [illegible] [illegible] [illegible] వినడానికిమాత్రము [illegible] [illegible]. విని [illegible] విమర్శించి. [illegible] [illegible] [illegible] గడపడానికి [illegible]?

[illegible] జ్యోతీంద్రుడు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కాదు. ఇద్దరికి సంకోచము. నోరు తెరవలేరు. [illegible] [illegible] [illegible] అని [illegible] [illegible] [illegible].

ఇప్పుడు [illegible]. ఏం [illegible]. [illegible] — మృత్యువు [illegible] [illegible] [illegible] — ఆగుతూ — ఆగుతూ — మాటలా. హృదయంవిప్పి మనసారా నోరార — మాట్లాడాలి. [illegible] [illegible] మాటాడేది? ఏంమాటలు!

3

"[illegible] అమ్మాయి, [illegible] [illegible] [illegible]?"

"అప్పుడు [illegible] [illegible] [illegible]."

"ఏమిటీ!... [illegible] [illegible]."

"అవంగుడు."

"[illegible] [illegible]! యింకో దినము [illegible] [illegible]."

"[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

"[illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; నిన్ను [illegible] [illegible]."

"ఇదిగో అత్తా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ఇప్పుడు [illegible] [illegible]?"

"జ్యోతికి [illegible] [illegible]; [illegible]."

"సరే, యింకో [illegible] [illegible], [illegible]."

"నీవు పూరికెళ్తున్నానని చెప్పవద్దు [illegible]"

"సరే! చెప్పనానీ చాలానేపు [illegible] [illegible]. రేపు [illegible] అన్నప్రాశన; [illegible] [illegible]."

"ఈ ఒక్కసారైనా నామాట వినుమా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కాన్పు [illegible] [illegible] [illegible]."

"ఏంచేయనత్తా! [illegible] నీకోసం నాకోసం [illegible]. పదినిమిషాలలో అనంతుడు [illegible] [illegible] [illegible]."

ఈ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]! [illegible] బతికినన్నిదినాలు [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] లోకాన్ని విడిచే[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

"ఇదిగో అత్తా! నాకు కావలసిన లక్ష్మి [illegible]"

"[illegible]! [illegible]! బాబూ! [illegible] నా [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

ఒక [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] యిప్పుడైనా జ్యోతి [illegible] అను[illegible] జ్యోతి [illegible]. [illegible] [illegible]. ఇంకేమిచేయ [illegible] "[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]!" అన్నది.

"[illegible] [illegible]? ఏంజరిగిందేమి! నీవు [illegible] [illegible]?"

"[illegible] [illegible] అనుగంటిపోయినవి [illegible] [illegible] అంత [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నేను [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అన్ని [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]; [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. తాను [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అందులో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అని [illegible] [illegible].

"[illegible]!"

"ఏం బాబూ."

"నా అంత్యకాలం [illegible] [illegible] నాకు తెలుసు. అయినా ఏవిచారంతోను [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

"[illegible] నాయనా! నాకు [illegible] ఎన్నోవిధాల [illegible] [illegible] [illegible]?"

"అలాకాదు పిన్నీ. నాకిప్పుడు [illegible] [illegible] [illegible]గానే [illegible]."

జ్యోతి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అనుకొన్నాడు. [illegible] [illegible] — [illegible] అమెను అలంకరించి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ఇంక ఎన్నో ఇష్టసంకల్పాలు. [illegible] కాలం [illegible] జ్యోతిమనస్సు పోయింది. ఆ మనస్సులో [illegible] ఇప్పుడు జ్యోతిహృద[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] లోకమంతా జ్యోతికి [illegible]; [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible]. [illegible] అనుకొంటున్నాడు. ఎన్నిమారులో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ఇకమీద [illegible] [illegible] ఆనందము! ఇంకమీద [illegible] [illegible] [illegible]. ఒకరిహృదయం [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. ఇకమీదనైనా నా హృదయం [illegible] ప్రేమ [illegible]!..........

౭

"[illegible] పిన్నీ! [illegible] చేస్తు. ప్రాణం [illegible] [illegible] కొట్టుకొని పోతున్నావు. ....[illegible] ఆ [illegible] కళ్లు [illegible] చేయలేవా?"

"జ్యోతీ, [illegible] కోసం [illegible] పోతావు."

"పిన్నీ నా [illegible] [illegible] ఎలా [illegible] అనుకొంటా."

"ఎం[illegible] పడుతున్నావు! [illegible] బాబూ! [illegible] రసం [illegible]."

"పిన్నీ నా ఉయ్యాలు [illegible] నాకు జ్ఞప్తి లేదు."

"జ్యోతీ, నాకెందుకు నా ఉయ్యాలు [illegible] ౦."

"అమ్మ [illegible] అంతా నీకే [illegible] పెండ్లి [illegible] నీకు [illegible] జరిగినవి. కనక—"

"ఓరి వెర్రిపిల్లడా! [illegible] మేముండింది. [illegible] ఇంతేనా! [illegible] సంపాదించిందేగా."

"ఈయిల్లు [illegible]?"

"[illegible] నిన్ను [illegible]!"

"మణికి నీయొసల చాల భయభక్తులు కలవనేనా నమ్మకం; నిజమేనా?"

"నీ నాకు తెలియదట్రా నిద్రపోరా, నాయనా! నాకోసమయినా నిద్రపో[illegible]."

"[illegible] అన [illegible] చేస్తూనే వుంటుంది."

"[illegible] యింతా[illegible]"

"[illegible] పిల్లలే. [illegible] [illegible]—"

"ఏమిటి [illegible] ఏనుగుల [illegible] కళ్ళల్లో [illegible] నీవే తెలుస్తుంది?"

"[illegible]."

"నా కెం[illegible] పోతుందా?"

"[illegible] ప్రయోజనం లేదు, పిన్నీ [illegible] నీ [illegible] ఆలోచిస్తున్నాను."

"[illegible] [illegible] నాశనంచేసావు [illegible] స్వంతబిడ్డ [illegible] ప్రేమించావు [illegible] కావాలె? ఇంతకాలానికి [illegible] యీ [illegible] కూడా లేకుండా [illegible] సంకల్పించాను. [illegible] లేం జేయగలరు? [illegible] కాలం [illegible] ఆ [illegible] మణికే [illegible] నాయనా! [illegible] వచ్చింది. [illegible] [illegible]"

"నీకు ఈ [illegible] [illegible] లేదు. దానివి; కృష్ణా [illegible] అనుకొంటూ కాలక్షేపం [illegible] గలవు. కానీ, మణి, [illegible]? పిన్నీ, పసితనము [illegible] ఏవీ తెలియదు. [illegible] లేక కష్టాలపాలే[illegible] తుందో?"

"[illegible] యిన్నేళ్ళగాని [illegible] సుఖదుఃఖాలు [illegible]."

"ఏమిటి పిన్నీ? [illegible] విలువలేదేమి పిన్నీ[illegible]"

"వెర్రినాయనా అది [illegible]. [illegible] అనుభవించగలవాళ్ళకు [illegible] ఆనందానికి స్వర్గ[illegible] నరకము. సుఖమనభోగే [illegible] [illegible] పోతుంది."

"[illegible] నిజమేనా? [illegible] అప్పుడా [illegible] కలతీరుగా! [illegible] [illegible] [illegible] ప్రా[illegible]

"[illegible] నిజం [illegible] నే [illegible] [illegible]!"

"[illegible] నిజంగా నే నీ ప్రేమ [illegible] ఆ [illegible] [illegible]."

"[illegible] దానిమ్మపండ్లకోసం [illegible]...... పిన్ని మణివచ్చి మాచిపల్లే[illegible] [illegible]!"

"నిజమే [illegible] నిద్రపోతున్నావు. పాపము [illegible] కలవరింతలు [illegible] విసరుతూ వుండేది. [illegible] నీవు [illegible] లేదు. [illegible] [illegible]."

"[illegible]! ఆ నిమిషమే నేను [illegible] [illegible] గదిలోనికి రావాలని ప్రయ[illegible] [illegible] వేసివుంచుదు. [illegible] [illegible] ప్రయత్నిస్తుంది. [illegible]...... [illegible] నేను [illegible] సంగతి దానికి తెలియ [illegible] [illegible] తట్టుకుంటుందీ?"

"[illegible], [illegible] [illegible]"

"[illegible]. అటువంటివి [illegible] [illegible] [illegible]గావుంటుంది."

"[illegible]; ఎవరు [illegible] తెలుసునా, [illegible] [illegible] [illegible] నిన్నే [illegible] నీకోసము కష్టపడే [illegible]."

ప్రేమ [illegible] [illegible] [illegible] అమార్గమంతా [illegible] [illegible]. ఆ [illegible]—[illegible]—[illegible] [illegible] [illegible].

"[illegible] [illegible]?"

"[illegible] పిన్నీ [illegible]."

"[illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] కాళ్లకు [illegible]?"

[illegible] [illegible] [illegible] రాత్రు[illegible] [illegible] కోసం [illegible] జ్యోతీంద్రుడు [illegible] [illegible]. అ[illegible] హృదయం [illegible] [illegible].

"పిన్నీ [illegible] [illegible]?"

"[illegible] యిక్కడే [illegible]!"

"[illegible] మంచి [illegible]. ఎందుకు? నిద్ర [illegible] యింకా బాధ [illegible]. హాయిగా [illegible] మంచిది. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] పెళ్లి జరిగిన దినం. [illegible] [illegible]. [illegible] చంద్రుడు, [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] నక్షత్రాలు [illegible]. జ్ఞప్తి [illegible]; దానిని [illegible] [illegible] పిన్నీ!..........[illegible] పిన్నీ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] అప్పు[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] కాస్సేపు [illegible] చాలు ఆయన [illegible] [illegible] [illegible] పిన్నీ! [illegible] [illegible] లేదు; పిన్నీ! [illegible] ఒక్కసారి మణిని [illegible] [illegible] [illegible]. అదిగో [illegible] [illegible]."

"[illegible]! [illegible] ఉంది. [illegible]! [illegible]. ఇప్పుడైనా [illegible] యిం[illegible] [illegible]"

"[illegible] అయినా [illegible] యీ! [illegible] చెప్పారు [illegible] కాయి!"

"[illegible] నేనే [illegible] [illegible] చెప్పానూ [illegible]"

"[illegible] [illegible]."

[illegible] కొరుతున్నది. [illegible] కన్నులోనే [illegible]. "[illegible]! [illegible] అంతా [illegible] [illegible] చేయరు!"

[illegible] "ఎవరక్కడ? [illegible]!"

"నేను [illegible], [illegible]; [illegible] బాబూ!"

"[illegible] నీలా [illegible]!"

"[illegible]?"

"[illegible] నిజం [illegible]."

"ఇంకా [illegible] [illegible]!"

"[illegible]! [illegible]"

"[illegible] బాబూ."

....

"[illegible]?"

"మా [illegible] నేటికి."

[illegible] తలని [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]! అమూల్యమైన [illegible]!

"మా [illegible] నేటికి."

[illegible] [illegible]. [illegible] ... ...

[illegible] పడుకొన్నాక పిన్ని లో[illegible] [illegible] మణి [illegible] లేని కన్నుతో చూశాను. [illegible] మణి. [illegible] 'పిన్ని [illegible]' అన్నాను.

"ఏంకేలరా"

"మణి ఆనాటినుండి తో[illegible] [illegible] గడియలు [illegible] లేకపోయింది[illegible]. [illegible] నిజము [illegible]. ఎంత ప్రయత్నించినా [illegible] [illegible] నుదిత్తారం. [illegible] ఏంలాభం?"

ఇన్నినాళ్లూ అబద్ధాలు [illegible] ఏ స్వర్గాన్ని [illegible] నిర్మించుకొని ఒక్కసారిగా [illegible] మాయమైపోయింది. కష్టము వచ్చినప్పుడు [illegible] [illegible] మంచిది. భగవంతుడే [illegible] [illegible] ప్రయత్నిస్తే [illegible]

[illegible]నము]

[illegible]

[illegible] నిన్ను [illegible] నిద్రిస్తుంటాను."

[illegible]! [illegible]!"

[illegible]"

[illegible] కాలప్పుడేనా?"

[illegible] [illegible]. అబంగాను [illegible] పునాయిబు [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] కాలమే కావాలి.

[illegible] నేను [illegible] [illegible] కోటి."

"[illegible]! నేను [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

"[illegible]! [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. దేవు [illegible]."

"[illegible] పోయింది. [illegible]. అప్పుడు నిజముగా [illegible] [illegible]. 'చిన్న [illegible] శ్రీ[illegible]' అను [illegible] [illegible]."

"[illegible] కాని ఏ [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible]."

"[illegible] [illegible]. నా [illegible] [illegible] కష్టపెట్టేరు. [illegible]

'[illegible] [illegible]. అబ్బాయి [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible]."

"[illegible] [illegible]."

"[illegible] [illegible]."

"నా [illegible] [illegible]."

"ఆ! [illegible] [illegible]!"

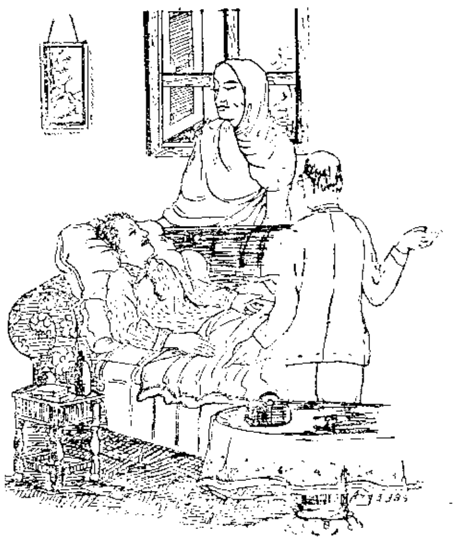
"ఏమిటేను; [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible]."

[illegible] "[illegible]! [illegible] మీ [illegible]. [illegible] [illegible]; యింకా [illegible]. [illegible] [illegible]."

"[illegible] [illegible] పిన్ని, నీవు [illegible]."

"[illegible]! [illegible] [illegible]."

"[illegible]. యిలారా! [illegible] [illegible] ఇలా అంటేయి. [illegible] [illegible]. నీ చేతిలోనుంచే [illegible]."

'సరే' అన్నారు డాక్టరు బాబు. "అయినా

[illegible] గా ఉన్నా, [illegible] వుంది. [illegible]! [illegible]"

"[illegible]! [illegible] [illegible] అక్కడలా [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible] అన్న చెక్క పెట్టెలో [illegible]. 'ఇంకా [illegible]' [illegible] [illegible] పెట్టవసిందే. [illegible] చాలు. ఇంకెన్నాళ్ళు ఉండాల్సి వస్తుందో. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]."

"ఇదిగో [illegible] చెప్పుతున్నాను. ఈ ప్రకోపం చాల హానిచేస్తుంది."

"కనుకనే; కన్ను తెరిచినంత [illegible]! [illegible] వెళ్ళిపోండి. పిన్నీ! [illegible] ఆయాను. బతే! [illegible]. నీ వొడిలో నాకేల నుంచుకోనియ్యి."

"సరే బాబూ, కొంచెము నిద్రపోతావు."

"ఇంకా నిద్రకేమిటి పిన్నీ! [illegible] దీర్ఘనిద్ర. శక్తి వున్నంతసేపు మేలుకోనివ్వండీ. ఏమి [illegible] చెప్పను ఏదో వస్తున్నారు కాబోలు."

౫

"చంద్రీ, జ్యోతి బాబూ! [illegible] [illegible] నాయనా! అమ్మాయి వచ్చింది. [illegible] [illegible] చూడు నాయనా!"

"ఎవరు వచ్చింది— కలా?"

"కలగాదు బాబూ నిజంగా నే మణి మాను. ఇదుగో మీ మామగారు."

౬

"ఎవరు [illegible]"

"కనబడటం లేదట్రా? మణిగదట్రా!"

"మణీ? పిన్నీ, గదితలుపు తెరవకొండా"

"అవును బాబూ, బాగా తెరమంది."

"పిన్నీ, [illegible]; ఆ దుమాలుతీసెయ్యి! ఆ దు[illegible] [illegible]. అది నటన, అబద్ధము, మోసము."

"దుమాలుగాదురా జ్యోతీ! మనమణిరా. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] మణీ! అలా [illegible] [illegible]; కావలసినంత [illegible] వుంది తెరాస్వతి. ఇప్పుడుమాత్రము కొంచెము [illegible]. [illegible] [illegible] కనలేకనియ్య"

[illegible] [illegible]

[శ్రీ. శ్రీ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "ఆంధ్ర [illegible] [illegible] [illegible]" నుండి]

ఉ. [illegible] [illegible] [illegible]; యు
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

౨. ఆ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible]; [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]!

ఉమ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] నేను [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

ఉత్సాహ. [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible]
[illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible]; [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

౫. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

౬. ఈ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
భారతా! [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

౭. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; యు
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible].

9/26

[illegible]

[illegible]

శంకరుడు—శ్రీమతీ! ఇప్పుడు నేను చెప్పినఘ [illegible] అని మీరు [illegible] నదు [illegible] ఎట్లు [illegible]? [illegible] నేనుగు [illegible] ప్రవాహముగా ప్రవ [illegible] కీసంగతి [illegible] నున్నాను. అదికాక నేను [illegible] ట్లు [illegible] అదియును స్పష్టం [illegible] చెప్పఁగోరుచున్నాను.

[illegible] గ్రంథము [illegible] పంచనుచేస [illegible] అను మహాభాగవతములో "[illegible] ప్రవహింపఁగా, [illegible] మునిఁగిపోయినారు." అనియున్నది. [illegible] జలమునుండే నదులు ప్రవహిం [illegible] నదులు ప్రవహించుట [illegible]? ఇదిగాక, [illegible]

[illegible] గ్రంథములలో [illegible] ఉన్నది. కనుకనే "[illegible]" అని [illegible] పుట్టినది. ఇంకొక [illegible] ప్రవహించు [illegible] ప్రవేశించునప్పుడు [illegible] చిన్న ధారయొకటి [illegible] అందుచేతనే గంగకు [illegible] అని పేరు [illegible] రామాయణములోను, [illegible] గ్రంథములలోను ఉన్నది. [illegible] అంతగా [illegible] కాదు.

శంకరుడు—సరి గాని, [illegible]! [illegible] నూనెతో [illegible] దాని [illegible] ఎట్లు [illegible] సమాధా [illegible] చెప్పఁగలరా? [illegible]

[illegible]

...రత్నములు [illegible] దానితో [illegible]
...నారు. అప్పు [illegible]
...ద్రవ్యములు [illegible]
...పెట్టినారు. [illegible] చేత నలంకరింపబడినభూ
... [illegible] అని చెప్పుచున
...నారు. [illegible] క్రమముగా రావణా
...సుర రాజధాని [illegible]
...ది, తిన్నగా ఆకాశమార్గమున [illegible] తండ్రిని
...మాటించి "తండ్రీ! నా కింకను ఆకలిగా నున్నది.
ఏమి తిను [illegible] చెప్పుము" అని [illegible]
[illegible] మాటలు విని "నాయనా! సముద్రములో
[illegible] రాక్షసులున్నారు. వారు [illegible]
టకులు. వారిని భక్షించితివేని నీ ఆకలి తీరును.
[illegible] అని చెప్పినాడు.
గరుత్మంతుడు [illegible] తండ్రి ఆజ్ఞ ననుసరించి [illegible]
[illegible] యున్న రాక్షసుల [illegible]
భక్షించి మరల తండ్రియొద్దకు వచ్చి "తండ్రీ! అమృతము
నిలువచేసి యుంచిన స్థల మెక్కడనో చెప్పుము" అని

[illegible] తిన్నగా [illegible] లోకమునకు వచ్చె,
అక్కడ [illegible] అతడు [illegible] అమృ
[illegible] కావలి [illegible] అమృతము పట్టు
కొని [illegible] నాయినాడు. ఇంతలో [illegible] రక్షకు
లయిన [illegible] "ఏదో పక్షి వచ్చి అమృత మెత్తు
కొని [illegible] పట్టుకొనుడు" అని నలు
[illegible] సమయమునకు [illegible]
[illegible] ముద్గరములు, ముసలములు, శక్తులు,
[illegible] ఆయుధ
ములు పట్టుకొని [illegible] "కొట్టండి, చంపండి,
పోనియ్యకండి, పట్టుకొండి" అని కేకలు పెట్టుచు [illegible]
[illegible] "ఓరీ! [illegible]!
దొంగా! [illegible]
[illegible] ఫలము [illegible]
[illegible]! ఎక్కడికి పోయినను నిన్ను మేము
విడువము [illegible]! మా అమృతమును మా కిచ్చి
వచ్చిన దారిని పోయినచో క్షేమము [illegible] పక్ష
మున నేను [illegible] మా చేతిలో [illegible] కొనుము" అని

[illegible]

అయినది లేదు. [illegible] శ్రీకృష్ణమూర్తి [illegible] ... [illegible] ... అవును నిజమే అనుము.

[illegible] గారు

భ [illegible] శ్రీరామ [illegible] భృగు [illegible] రామ, [illegible] !

ఉ. [illegible] శ్రీహరినంచుఁ జెప్ప [illegible]
[illegible] దివ్యచరిత్రలోని [illegible]
[illegible] కదా!

చ. అరి [illegible] సిరు [illegible]
[illegible] బె
[illegible] యా
[illegible] కదా!

ఉ. తల్లి పవిత్ర [illegible] శాంతులం
[illegible] తండ్రి [illegible]
[illegible] కదా? [illegible] మే
[illegible] గనెన్.

ఉ. [illegible] మెచ్చి [illegible]
[illegible] నీ
[illegible] నీ
[illegible] మొందదే!

సీ. [illegible] తపంపు మహిమ
[illegible] నీబుద్ధిబలిమి
[illegible] ధర్మ [illegible]
[illegible] కార్యము [illegible] పర
[illegible] దివ్యరహస్యము [illegible] భృగుపుంగవమణి.

[illegible] పుష్పా [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ఉ. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

శా. [illegible]
[illegible]
[illegible]
యన్నా! [illegible]

సీ. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

గీ. [illegible]
[illegible]

గీ. ధర్మపథము [illegible]
[illegible] తనసిమన్న!

జన్మాంతర సంబంధము

[illegible] శాస్త్రి గారు

[illegible]

[illegible] పుట్టుకతో [illegible] కన్నులు [illegible] కట్టుడు; లేనిచో [illegible] చుట్టుతో ఇరువది [illegible] తెలిపాగ; లేనిచో జంపెమే. ఇటులు [illegible] జాతక లెక్కలలోఁగూడ [illegible]

మంచన్న యన్నచో తండ్రికి [illegible] తండ్రి [illegible] అంతట భోజనములు [illegible] తల్లి అతని [illegible] అన్నము పెట్టును. విస్తరి [illegible] 'నాయనా! చాలు!' అని తల్లి అనలేక [illegible] విస్తరియందునుండి లేచిపోయెడిది.

మంచన [illegible] విచిత్రముగా వికారములుకూడ. [illegible] ఆపొట్టయు, ఆకాళ్లును, ఆచేతులును [illegible] కన్నులుకూడ [illegible] ఆశిల్పము [illegible] కావున పద్మములవలె [illegible] కన్నులు అతనికి వికారముగా ఉన్న

[illegible] అనవచ్చును. [illegible] కన్నులనుండి 'ఓరీ [illegible] [illegible] అనుకొనక మానడు. [illegible] [illegible] [illegible] ఊరకొన్నాడు.

లక్ష్మీనారాయణకు [illegible] [illegible] ఎక్కువ లేదు. ఆ [illegible] మీంద [illegible] వారికి [illegible] [illegible] సూరన్న [illegible] ఉండి ఇప్పుడు [illegible] [illegible] తండ్రి యధికారము [illegible] [illegible] మంచన్నను ధర్మము [illegible] చేయు నధికారము తండ్రి [illegible] లేదు. సూరన్నకు సంక్రమింపక పోలేదు. [illegible] [illegible] మంచన్న [illegible] కొన్ని [illegible] దానిచే 'మీ [illegible] గూడ దెబ్బలు తెస్తున్నావురా [illegible]' అని తిట్టులను, [illegible] దెబ్బలును మంచన్నకు ముట్టు [illegible] మంచన్న ఈ దెబ్బలుకూడ [illegible] తోపాటు [illegible] చేసికొనుచుండు వాఁడే కాని కేవలము తండ్రియే [illegible] [illegible] వాఁడే. [illegible] చిన్ననాటనుండి తండ్రి చేతిదెబ్బ, అమ్మ ఆముదము [illegible] తోపాటు అభ్యాస మయిపోయినది. [illegible] అన్నగారి దెబ్బ [illegible] [illegible] అభిమానదేవత నూతనముగా [illegible] [illegible] అతనికనులు [illegible] చూడవచ్చును.

చిన్ననాట అన్నదమ్ములు [illegible] [illegible] అన్న తమ్ముని శిక్షించును; [illegible] దెబ్బతిన్న [illegible] [illegible] [illegible] చుండును. అతని [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పాపము! అప్పుడు [illegible] ముకు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

అన్న దెబ్బలు [illegible] [illegible] నవరికి చెప్పక మంచన్న [illegible] నున్న బంధుజాలము [illegible] [illegible] మొదలిడెను. అతని [illegible] [illegible] [illegible] తనవాలకము, [illegible] నరసఅయినవారు అనుమాటలు [illegible] మరల వారికి సమాధానము చెప్పుట [illegible] అతనికి స్వారాజ్యసుఖము. [illegible] [illegible] బంధుగృహము లన్నియు [illegible] అతని ఉద్దేశ మేమనఁగా మంచన [illegible] వాఁ [illegible] లోకమున [illegible] అతని [illegible] పెండ్లి కాలేదని [illegible] [illegible] సనియు.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కే [illegible] [illegible] [illegible] కలదనియు [illegible] కొన్నాఁడు. [illegible] [illegible] [illegible] ఇక్కడికి [illegible] [illegible] తోఁచుచున్నది. [illegible] [illegible] అని లక్ష్మీనారాయణకు వార్తలు [illegible] అతఁడు మంచన్నను [illegible] [illegible] యేర్పాటును చేయకుండుటయేకాక [illegible] ప్రత్యుత్తరమేమి [illegible]

[illegible] తండ్రి [illegible] లేదు.

[illegible] [illegible] లోకమున ఆదర మను [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] వేశించెను. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] లేవ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సోమరితనము [illegible] [illegible] [illegible] మోయుచు కొంద [illegible] వాకిటి [illegible] పై కూర్చున్నారు. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ముఖము, [illegible] [illegible] కన్నిటికి [illegible] [illegible] [illegible] భుజముపైనున్న చిన్న [illegible] [illegible] మంచన్న ఆకారము వారి [illegible] [illegible] లేదు. ఏమూరు మీ [illegible] [illegible] ఎక్కడ [illegible] [illegible] [illegible] యని [illegible] కొందఱు అతనిని పలుక [illegible] లేదు; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'మీ దేవూరు? [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మాన [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

మంచన్న [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] బంధువులే; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అని మనస్సులో [illegible] వారి కేదో సంబంధ మున్నదని నిర్ధా [illegible] అతఁ డెవరికి నేమియు సమాధానము చెప్పకుండ బజారువెంట పరిక్ర [illegible]

అతని [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] చేయి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అనంతుఁడు చూచుచున్నాఁడు. అది [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తెలిసి కొని అనంతుఁడు లేచి 'మాట, మాట; మీ దేయూరు?' అని అడిగెను.

ఇదివఱ కెవరికి సమాధానము చెప్పని మంచన్న 'మాది రామాపుర' మని ప్రత్యుత్త రము చెప్పినాఁడు అనంతుఁడు. 'ఎక్కడికి వెళ్లు చున్నా'వని యడుగఁగా మంచన్న 'ఇక్కడికే' అన్నాఁడు. 'అటువో రమ్మ'ని అనంతుఁ డనఁగా మంచన్న వచ్చి ఆవలి యరఁగుమీఁద కూర్చుం

[illegible]ను. [illegible] 'మా[illegible]' [illegible] యని యడుగగా 'అల్లు[illegible]' [illegible] మంచన్న అనెను.

'ఇక ఈయన్నము నిన్న[illegible] వచ్చునని మంచన్న అనుకొన్నా[illegible]. [illegible] వచ్చిన బాలురందరకు అన్నా[illegible] [illegible] నది. అనంతరం వారి లోనికి [illegible] 'బావా! అల్లుడు వచ్చినాడు: [illegible] కొనుటకు సిద్ధపెట్టుకొని రమ్ము[illegible]. [illegible] చన లోలోపల ముసిముసి నవ్వు[illegible] [illegible] కొనెను. అమ్మ సిగ్గెచ్చి, నలుగురు బాలు రచే పరివేష్టితుండైయున్న మంచన్నను మాచి చేయి నోరి కడ్డముపెట్టుకొని [illegible] బడిపోయినది. అనంతుని పెద్దకూతురు ప్రక్క తలుపు చాటుచేసికొని గదిలోనుండి తొంగి చూచుచు కోపముఖముతో నిల్చుండి నిలువ బడినది. బృంద చెల్లెలు కామోద 'బావా బావా' అని కిలకిల నవ్వుకొనుచు దాపున కేగి తొల్లుబోయినది. బాలు [illegible] పెట్టున అరచిరి. మంచన్న కామోదను చూ చుచు 'ఈపిల్ల నే నాకిత్తురా?' అని అనెను. అందఱు నవ్విరి. ఈరీతిగా మంచన్నకు [illegible] ప్రథమప్రవేశము కలిగినది.

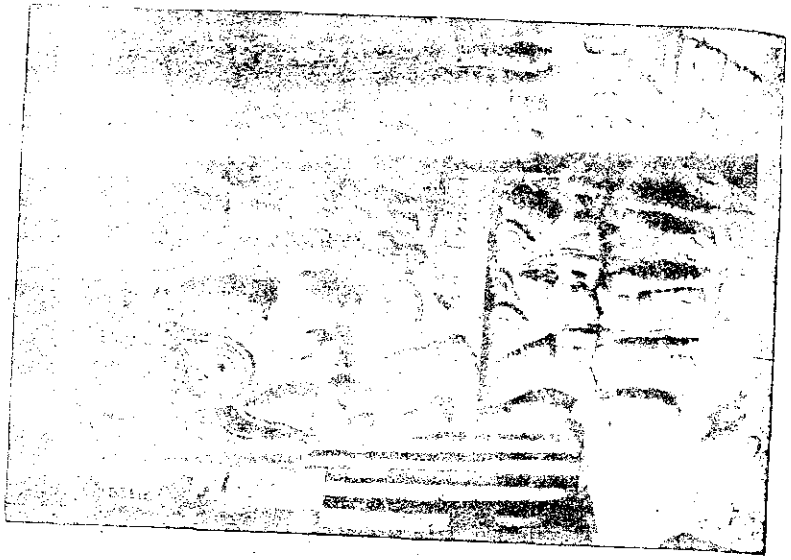
నిత్యసభలతో ఇటులు పదినాళ్లు కడచి నవి. రెండుపూటలుతిని కూర్చుండుచున్న మంచన్నకు ఏమియు తోచుటలేదు. ప్రతి దినము 'కామోద కేమేమి నగలు పెట్టెద' నని యడిగి 'మంగళసూత్రము పెట్టెద' నని సమా ధానము విని యాకే తిరిగివచ్చు చక్రము వలె తనకు క్రొత్తవింత కలిగించని [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] 'మ[illegible]! [illegible]ము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మాయమున[illegible] అనెను.

మంచన్నకు [illegible] [illegible] [illegible]యుండెను. [illegible] [illegible] పిల్లమోము [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] కొట్టుకొని [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] లోనే [illegible] [illegible] నిద్రా[illegible] [illegible] నవ్వుచు మంచన్న చేతులతో [illegible] పట్టుకొనకనే పిల్లమోయుట [illegible] నాడు, పిల్లలంత [illegible] మంచిపిల్ల [illegible] అని పేరుపెట్టినారు. కామోద [illegible] చేయుచు మన్న[illegible]తో నెంతసంతోషమో [illegible] పిల్ల మంచన్న [illegible] యున్నను [illegible] సంతోషము. [illegible] బాగుగా మోసిన సంసారము సాగుట తెలియదని నమ్మకము.

మంచన్నకు [illegible] మొన్న[illegible] [illegible] లేదు. అటు [illegible] అన్నవస్త్రములు [illegible] తొలుతగను. వానికు[illegible] వేషమియు [illegible] కక్కుఱలేదు. లోకు [illegible] [illegible] సూచించిట్టి కాపాడుకొనురని [illegible] [illegible]. [illegible] మంచిసేయ [illegible]

...ముని చేతను అతని జ్ఞాతులచేతను 'అల్లు... నానాపరాభవములు, బాలికలచేతను ... చేయఁబడుట, ... చేయుట, ... మధ్యాహ్నమునకు ... చేయుట, ... తగినవారితో ... చుట్టుకొని ... వీనితో సాయంకాలమును నిర్విచా... అతనికి ... కాలము ...గా ..., త్వరగా పరుగులెత్తుట ... యీ రీతిని అతని కనుభవములో ... అతఁడు రాత్రి ప్రక్కనేయు... సూర్యోదయమువఱకు కర్రవలె నిద్రించును.

కామోదకు పెండ్లియీడు వచ్చినది. ...సంబంధము కుదిర్చి లగ్నము నిశ్చయించి ...రు. మంచన్న ఆనాఁడు కావలెబద్ధ బజారు ...లేదు. గదిలో మూలుగుచు కూర్చున్నాఁ... వంటవేళ అయినది. నీళ్లు లేవు. ఎన్ని ...లు పిలిచినను పలుకఁడు. కొంతసేపటికి శ్యామ గదిలోనికి పోఁగా కనులవెంట నీరు ...స్రవించుకొని మంచముక్రింద కూర్చున్న మంచన్న కానుపించినాఁడు. శ్యామ 'మంచన్నా! ఏల యేడ్చెద' వని యడుగఁగా 'కామోదను నా కీయరఁట!' అని విలపించినాఁడు. 'అయ్యయో నన్ను చేసికొందువుగాక!' అని శ్యామ అనఁగా 'నిజము? నిజము?' అని మంచన్న అన్నాఁడు. 'నిజంఘా' అన్నది శ్యామ. దానితో ఎక్కడలేని సంతోషము వచ్చినది మంచన్నకు. చాటుగా నుండి వినుచున్న అమల 'మంచన్నా! నీళ్లేవి?' అని అడుగఁగా శ్యామ 'అమ్మా! కామోదను ఈయరని మంచన్న ఏడ్చుచున్నాఁడు' అని చెప్పెను. అమల 'అయ్యో, పిచ్చిఅల్లుఁడా! శ్యామను నీ కిచ్చెదము' అనువఱకు మంచన్న అమాంతము లేచి కావడి బుజాన బెట్టుకొని చెఱువునకు బయలుదేఱి మొదటిసారిగా రంధితో 'నాకు శ్యామ నిస్తారు, నాకు శ్యామ నిస్తారు' అని చెప్పికొనుచు వెళ్లెను. నాయు 'శ్యామనూ ఇస్తారు, పద్మనూ ఇస్తారు' అని అతని సంతసము ఇనుమడింపఁజేసిరి.

అతఁ డీసంతోషములో మునిఁగి తేలాడుచుండగాఁ ఇంటివద్దనుండి మఱియొకసంతోషవార్త వచ్చినది. అది తండ్రిమరణవార్త. అతడావినోద మనుభవించుటకు నేఁటికి పదప్రచలనము చేయవలసి వచ్చినది. అతఁ డింటికి వెళ్లెను. తాను తద్దినము పెట్టువాని తమ్ముఁడే కాన ఆతనికి క్లేశ మంటలేదు.

భర్త చనిపోవుట, కుమారుఁ డెందులకు కొఱగాక పెండ్లి లేక దేశాలపాలగుట, అన్నతమ్ముని విసర్జించుట భవానిని మిక్కిలి బాధించినవి. ఆమె ఆదుఃఖమున మంచన్నను దగ్గఱ కూర్చుండఁబెట్టుకొని 'నాయనా! ఇఁక నిన్ను అన్న కొట్టఁడు. ఏకాంత్రయో అమ్మి పెండ్లి చేసి చూడవలెనని ఉన్నది.' అని రోదనము చేయఁగా మంచన్న నగుచు 'అమ్మా! నాకచట నొకయిల్లున్నది. పెండ్లికూఁతురుకూడ ఉన్నది. పెండ్లి చేసికొని ఒకసారి నీకు చూపించి తీసికొనివెళ్లెదను చూడు!' అని చెప్పి ఆమె దుఃఖమును ద్విగుణము చేసెను. కర్మఅయిన పిదప తల్లితో 'మాయింటికి వెళ్లిపోవుదు'

[illegible] అతికష్టములు [illegible] చుపునకి [illegible] దినిగాడు [illegible].

[illegible] బంధకీల్లా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] భవానికి [illegible] మనుభవించుచున్న [illegible] [illegible] కైలాసామున [illegible] [illegible] అష్టము చేసి. అతనికి చెల్లియన్న దో ప్రేమ మున్నది కాని దానికి సూరన్న భయము [illegible]. కావున అతని [illegible] తల్లి.

సూరన్న దీనను సూటూడించి [illegible] తన్ని పోవునో యను భయము. ఒకొందరి పిల్లగా తల్లి [illegible] చెప్పక లేచి పోవలయునని మంచన యూహించుచున్నాడు. సూరన్న తమ్ముని [illegible] యు కనిపక్క తల్లి కడ [illegible] నున్న అతని కడకు వెళ్లి 'తమ్ముడా! నాయనా పోవనే పోయెను. [illegible] కొంత్రమో అమ్మ నీ కొక పిల్లను నుండి పెట్టవలెనని [illegible] ఉన్నది. కాబట్టి నీ [illegible] [illegible] ఇంటనే నడి ఉండు' అని అనెను.

ఈమాట [illegible] దోదయము నలె భవాని కాశ్చర్యము కలిగించినవి. ఆమె కనులు నీ రొత్తుకొనుచు 'మంచన్నా! అన్నా యిక నీ మీంద దయకలిగింది. [illegible] టికి [illegible] ను!' అని పలికొనుకొన్నది. సూరన్న ఎంత గట్టిగా ఉండుమని కోపనో మంచన్న అంత నడిగా లేచి పొవునని భవాని అనుకొనలేదు.

[illegible] నాటికి [illegible] నన్న నూడుచున్నాడు. 'నాను [illegible] పోయాడు. [illegible] ఉంటాడా?' అని సూరన్న [illegible] భవానిని [illegible] చినది. కాని మం సూరన్న [illegible] పెల్లియుండి [illegible] [illegible]. అమె బంధు లో పిల్లలను [illegible] సూరన్న చెప్పుచుండెడిది. సూరన్న వెంటనే వారికి [illegible] [illegible] అనవ్వుటిని ఎ కన్నడు తల్లికి నివేదించుచుండువాడు. [illegible] అన్నను [illegible] కైలాసాము సుఖముగా నున్నాడు.

అనంతునికుమారుని [illegible] హము వచ్చినది. ఇల్లంతయు మంచన గించి అందరు [illegible] నారు. మంచన్న యొంత గౌరవము! పెండ్లినాడు తొందర వెళ్లుచు పాఱవైచుకొన్న నగలమూట మం నకు దొరకినది. అతఁడు దానిని భద్రము దాచెను. చీకటిపడఁగనే కర్ర బుజముమీ పెట్టుకొని ప్రహరి తిరుగును. తలుపు లన్ని యు తాళములు పెట్టి తనవతనవను [illegible] సూచును. చీమ [illegible] నచో [illegible] బొక్కి సందేహము పోఁగొట్టుకొనును. [illegible] [illegible] నూయింటి [illegible] ఆయింటి నానహించెను.

నగలమూట యింట జాఱిపోయెనని మంచన దాని సహరించెనని యు అను అనంతునితో పోరుపెట్టెను. ఓసి తెలి మాలినదానా! నగ లింటనే జాఱిపోయి

[illegible] యుండ [illegible]!" అని [illegible] అమల యింటికి మనుష్యుల [illegible] అనంతుడు [illegible] కంపునా [illegible] [illegible].

[illegible] పెండ్లినాటి [illegible] [illegible] అనంతు [illegible] మంచన నగల మూట [illegible] టకునిముం [illegible]. అనంతుఁడు 'మంచనా! నీవు నాకు తెలికొనని [illegible] బుణము' అనియెను. అమల [illegible] విశ్వాసము [illegible] కాశ్చర్యపడెను.

మంచన [illegible] టపాల [illegible] యుత్తరము మనినార్డరును తెచ్చి యిచ్చె ను. అది [illegible] జాతకమున నొకమహాయో గము. ఏమనఁగా గవర్న మెంటు నవ్రకకు [illegible] తనకు ఉద్యోగము మోసికొని వచ్చినాడు. మఱియు [illegible] కలు బహుమతి తెచ్చి నాఁడు.

తండ్రి [illegible] ము పెట్టుకొనుట కింటికి రావలసినదని [illegible] ప్రయాణవ్యయమునకై నాలుగు [illegible] సూరన్న పంపినాఁడు. ఆపైక ము సూరన్న [illegible] పంపినాఁడని మంచన్నకు గోచరించినపు [illegible] [illegible] నూతనమగు భ్రాతృప్రేమతో తొణికిపోయినది. మంచన్న వెంటనే [illegible] పురమునకు పయనమయి పోయెను. భవాని మంచనను చూచి సూతన ముగా [illegible] యానందించెను. ఆతఁ [illegible] రించిన కర్మమే భర్తకు ముట్టునని యామె తలఁపు.

మాసికము, పంచుడి, తద్దినము సమాప్తి మైనవి. తద్దినమునాటి నడికిరేయి సూరన్న

మంచన్నను [illegible] యుండగాం యతనిని లేపి 'నాయనా! ఇటురా' [illegible] పలికెను. మంచన్న [illegible] నుండియు [illegible] [illegible] నొక్క నారి [illegible]. సూరన్న యన్నతో పాటు మంచన్న యుపు [illegible] [illegible] [illegible] సనుగమించెను. సూరన్న తమ్ము నొకయింటి లోనికిఁ దీసికొనిపోయి 'ఈ కాగితము మీఁద వేలిముద్దర వైవు' మనియెను. అనియు కర్మలో నొకభాగమనుకొని మంచన [illegible] వేలిని మసి కంటించి కాగితముపై [illegible] ఉత్తరమునకుఁ [illegible] అది సూరన్న యన [illegible] ముద్ర వలె నల్లని బహు [illegible] నంటు కొనెను.

ఓరా! సూరన్న ఎంత తెలివితేలినవాఁడు! తమ్ముని తర్జనభర్జనములచే నెడఁబాపుకొనెను కాని ఒక్క ప్రేమవాక్యము చేతనే అతని యాత్మనే శరీరసమేతముగా స్వాధీనము చేసి కొనవచ్చునే! మంచనా! సహస్రాబ్దములు జీవిం పుము! నీవు [illegible] మక్కలేవు భూమి యక్కఱలేదు. [illegible] మొక్కటియే [illegible] వాసించుచున్నావు. దేనిని నీ [illegible] న్నా [illegible] అది వెలుపెట్టినను రానిది. [illegible] యీజగతి జీవించుచున్నది.

తెలవారుకప భవాని మంచన్నను వెదకి కొని యతఁడు కానరామి పుత్రదుఃఖ మను భవించెను. సూరన్న పుత్రోదయ మయి నట్లు సంతోషించెను.

కొల్లాయిగుడ్డ కొకచివర ఒక మిఠాయి పొట్లము మఱొకచివర కజ్జపుపొట్లమును కట్టి దానిని బుజముపై వేసికొనఁగా ఒకరి నుదు

కొమ్మను మహాకటివీఁపును జంఘులు కొమ్ము నీఁపుల లింగశంఖములవలె కొట్టుకొను చుండఁగా మంచన చైలాసాయము ప్రవేశించి గోలోకము కాంచనము కల్గిన పురుషుఁడై యుండెను.

కొన్నాళ్ళకు శ్యామావివాహము వచ్చినది. లగ్నము నిశ్చితమయినది. మంచన్న ఆ వార్తవిన్న తత్క్షణము శ్యామకడకు వెళ్లి 'శ్యామా! నన్ను పెండ్లాడుదువని నీ నోటి మీఁదుగా నీవే యంటివికదా! ఇపుడు ఇంకొకనిని పెండ్లాడుదువా?' అని యనఁగా శ్యామ 'మంచనా! నీగోత్రము చెప్పు' మని అన్నది. మంచన 'కౌశికగోత్ర'మని యనఁగా శ్యామ 'మాగోత్రము చెప్పు'మనియన్నది. మంచన ఆలోచించుచు 'కౌశికగోత్రమే' అని 'శ్యామా! నీవు నాకుచెల్లెలివి' అని శ్యామనెత్తికొని 'అమ్మగారూ! అనంతుఁడుగారూ! మీరు నాకు తలిదండ్రులు; నన్ను నమస్కరింపనిండు' అని వారికి పాదాభివందనములు చేసి బాష్పప్లావితనేత్రుఁడై కూర్చుండెను. అందఱకు కనులవెంట ఆనందబాష్పము లుదయించెను. శ్యామ 'ఓయీ! నా కూఁతునిచ్చి నీకు వివాహము చేయుదును లెమ్ము' అనెను. 'మంచన, అంతవఱకే కాదు, ఆమెకు కూఁతురు పుట్టువఱకు పెండ్లికుమారుఁడయియే యుందు'నని మంచన్న అనెను.

కొలఁదినాళ్లలోనే శ్యామకు వివాహమయినది. ఆవివాహమయిన కొలఁదినాళ్లకే అనంతునకు జబ్బుచేసినది. భవానికి ప్రాణము మీఁదికి వచ్చినదనియు వెంటనే రావలసినదనియు మంచన్నకు వార్త వచ్చినది. వారందఱు వెంటనే వెళ్లుమని 'అనంతుని యారోగ్యముమాచి వత్తు'నని మంచన్న కోరెను. ఒకనాఁడు అతని పిలిచి 'మంచన్నా! వెంటనే వెళ్లిరమ్ము' అని ఉపదేశించెను. అనఁ చెప్పఁగనే మంచన బయలుదేరి పురము వెళ్లెను.

మంచన్న యింట కాలిడక సూరన్న లోనుండి యెదురుగావచ్చి 'దుష్టుఁడా! అమ్మచచ్చి ఆఱురోజులు ఇపుడేల వచ్చితివిరా అపాత్రుఁడా!' యని తలపై రెండు తాటించెను. మంచన్న మంచమున శయనించెను. అతని అనంతునిపై దుస్స్వప్నములు వచ్చెను. పనటికి వెళ్లలేక యిచట నుండలేక కంచెనలె అటుకటు కొట్టుకొనెను.

మంచన రాజాపురము విడిచి తునియింట కాలుపెట్టువఱకు వైద్య జబ్బింక నెమ్మదించదని చెప్పుచుండిరి. మంచన్న యొక్క అపాంగప్రసారమే అతని దుఃఖమునకు ధర్మామెటరువలె నుండెను. అనంతుఁడు మోమెటు పెట్టెను.

మంచనకు గుండెలలో రాయి పడ్డది. మంచనను చూచినపుడెల్ల అనంతునకు తీవ్రమగు వేదన అతిశయించెడిది. వారు స్వరముమాచికొని కన్నీరుకార్చుచుండువారు. వారు దీర్ఘమగు చూపులతోడనే మాటలాడుకొనుచుండువారు. కొంతసేపటికి మంచన్న వెలుపటికి తొలఁగిపోవువాఁడు.

మాటలాడుట ... మాటలు సాగించినాఁడు. ... ప్రారంభించె ... వచ్చుచు ... చూచుచున్నాఁడు ... చుట్టు మూఁగినారు. ... నిలువఁబడి దుఃఖించు ... 'ఏమయిన చెప్పెదవో' యని అతఁడు ... నిలువఁబడి తంత్రీముఖ ... యున్నాఁడు. ఒక్క మంచన్న ... కొట్టుకొనుచు, నోరుతెఱచి నీరుపోయుచు, తల్లికి పరిచర్య చేయుచున్నాఁడు.

కొంతసేపటికి అనంతుఁడు శాంతముగా కనుకొనెను. వినుఁ మిఁగులప్రేమతో లేచి కను తెరచి బాష్పములు స్రవింపఁగా మంచన్నను కౌఁగిలించుకొనెను. ఆ కౌఁగిటిలోనే అనంతునిప్రేమ, ప్రాణములు రెండును విడిచెను.

ఎవరిదోషములలో నా యున్నారు. మఱి నాఁటిదాఁక మంచన్నమాట ఎవరికి తోఁచలేదు. కనుక మనుష్యులు వానికిగాని అతని యునికి ఇంతవఱకు ఎవ్వరికి తెలియలేదు. అనంతునిచే జాగరిల్లిన జన ... సంబంధమనంతునితో సంతమొందినదా?

సంపూర్ణము

ప్రణయగీతము

సుపర్ణ రామమూర్తి గారు

వికల నానా చంద్రికా విలసనములఁ
ప్రేమసుందరి తాపాంగ వీక్షణములఁ
లలిత సున్నిత మధురసల్లాపములను
మఱపురాని క్షణములో వరలఁజేసి
ఉదితముగ మానవనిర్మల హృదయముల్లఁ
గలఁచిపోయిన వలపులు మొలకలెత్త
నాఁటిదినమున బృందావనంబునందుఁ
నిలువ మెల్లఁగా శిలాతలముఁ జేరి

యమునాసంకీర్ణ పాటలాంబరము మైన
మురళి మోపెట్టి పంచమస్వరముతోడ
హాయిగా శ్రోత్రపర్వంబుఁ జేయునట్టి
దివ్యతరగాన మిపుడుఁ బ్రతిధ్వనించు
ఏనటకాంతితో? నెదకిటి—ఏలుకపడవు!
కనులపండువుగాఁగ దర్శన మొసంగి
నిర్భరానందమును మది నెఱపుమయ్య!
నల్లపిల్లోల, నీలగోపాలబాల!
